

Duurzaamheid Jaarverslag 2018

Duurzaamheid in ons ziekenhuis agenda 2018 - 2022

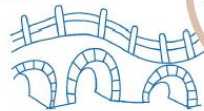

water in m3
2015 143 duizend
2016 156 duizend
2017 175 duizend
2018 151 duizend

bedrijfsafval in kg
2015 1,8 miljoen
2016 1,7 miljoen
2017 1,6 miljoen
2018 1,5 miljoen

risicoafval in kg
2015 170.800
2016 160.200
2017 160.500
2018 150.000

circulair

Doelen

- ↓ papierverbruik 15%
- ↓ restafval 30%
- ↑ bouwprojecten en aanbestedingen 80% duurzaam

gezond en schoon

Doelen

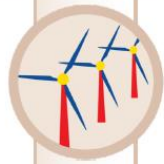
- ↓ vervoersbewegingen
- ↑ medewerkers reizen per fiets of trein 50%
- ↓ OLVG rookvrij

transparant

Doelen

- ↑ duurzaamheid herkenbaar in OLVG
- ↑ behoud van goud
- ↑ updates over activiteiten

schone energie

Doelen

- ↑ energie opwekken met zonnepanelen 10%
- ↑ op weg naar gasloos

gas in m3
2015 4,0 miljoen
2016 4,9 miljoen
2017 5,1 miljoen
2018 4,0 miljoen

elektra in kWh
2015 25,3 miljoen
2016 26,9 miljoen
2017 24,4 miljoen
2018 24,0 miljoen

De recycleketen bouwen we verder uit, waarmee het scheidingspercentage van 30% naar 70% gaat.

De nieuwe reiskostenregeling voor medewerkers stimuleert het gebruik van de fiets en openbaar vervoer.

We ondernemen meer en meer duurzaam en dat maken we meer en meer zichtbaar.

We zijn in gesprek over aansluiting van OLVG op de stadsverwarming van Amsterdam.

Voor een beter leven in een gezonder Amsterdam

OLVG, locatie Oost
Postbus 95500
1090 HM Amsterdam
Oosterpark 9
1091 AC Amsterdam
T 020 599 91 11

OLVG, locatie West
Postbus 9243
1006 AE Amsterdam
Jan Tooropstraat 164
1061 AE Amsterdam
T 020 510 89 11

**OLVG, locatie
Spuistraat**
Spuistraat 239 A
1012 VP Amsterdam
T 020 599 41 00

olvg.nl

OVER HET VERSLAG

Reikwijdte

Dit verslag beschrijft de resultaten en activiteiten op het gebied van milieu en duurzaamheid van de beide hoofdlocaties Oost en West van OLVG.

Het verslag is voor de raad van bestuur, als direct verantwoordelijke, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, als zijnde de bevoegde instantie, de raad van toezicht, de medische staf, de ondernemingsraad, de medewerkers en alle overige stakeholders van OLVG te Amsterdam.

Aanleiding

Een milieujaarverslag is verplicht voor zowel het zilveren als het gouden niveau van de Milieuthermometer Zorg.

Verslagperiode

De verstrekte informatie in het verslag heeft betrekking op de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018.

Vorm van het verslag

Uit respect voor het milieu wordt het verslag enkel digitaal aangeboden, niet gedrukt. Het is voor iedereen te raadplegen op onze [website](#).

Auteur

Mw. E.M. Parma, milieucoördinator
Afdeling: HR Gezondheid

Voorwoord

Als het stadsziekenhuis van Groot-Amsterdam richt OLVG zich op het verbeteren van de gezondheid van haar patiëntenpopulatie. OLVG wil een sleutelrol vervullen in de verbetering van de gezondheid en zorg voor iedereen in onze stedelijke omgeving. *Voor een beter leven in een gezonder Amsterdam.*

Met een dergelijk centrale rol in de stad en directe impact op het leven van mensen (niet alleen patiënten, maar ook medewerkers en omwonenden) heeft OLVG een belangrijke voorbeeldfunctie als het gaat om milieu en duurzaam ondernemen.

Met de certificeringen van de Milieuthermometer laten we dan ook duidelijk zien dat het ons menens is. Daarnaast heeft OLVG afgelopen jaar samen met nog 132 partijen ook de tweede Green Deal voor de zorg ondertekend.

We hebben een ambitieuze Duurzaamheidsagenda voor de komende vijf jaren opgesteld en onze ambities in een infographic vertaald, zodat in één oogopslag voor een ieder duidelijk is welke kant wij op willen.

De komende jaren zal duurzaamheid verder opgenomen worden in de strategie, zowel in de organisatie brede plannen als de unit- en afdelingsplannen.

Veel plezier bij het lezen van deze terugblik over onze activiteiten en cijfers van het afgelopen jaar!

Roxanne Vernimmen
lid raad van bestuur
(portefeuillehouder duurzaamheid)
mei 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	5
1 Over OLVG	6
2 Wet- en regelgeving in 2018	8
3 Activiteiten en resultaten van 2018	10
3.1 Transparantie en Continuïteit	10
3.2 Energie	14
3.3 Circulair	17
3.4 Gezond en schoon	22
4 Duurzaamheidsjaarprogramma	23
4.1 Evaluatie van het duurzaamheidsprogramma 2018	23
4.2 Duurzaamheidsprogramma 2019	25
Bijlage I Wet- en regelgeving	28
Bijlage II Milieuthermometer	30
Bijlage III Energie- en waterverbruik	31
Bijlage IV Afval	33
Bijlage V Milieubarometer	35

Resultaten van 2018 samenvatting

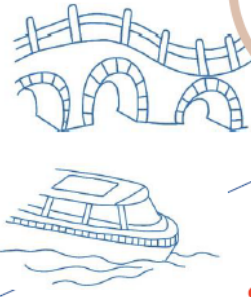

water in m3
 2015 143 duizend
 2016 156 duizend
 2017 175 duizend
 2018 143 duizend ↓

bedrijfsafval in kg
 2015 1,8 miljoen
 2016 1,7 miljoen
 2017 1,6 miljoen
 2018 1,6 miljoen

risicoafval in kg
 2015 170.800
 2016 160.200
 2017 160.500
 2018 168.000 ↑

De poliklinieken Dermatologie en Gynaecologie zijn hun afspraakbrieven digitaal gaan verzenden.

circulair

Resultaten

- papierverbruik 30% ↓ t.o.v. 2017
- restafval 2% ↑ t.o.v. 2017
- meubilair van oude dienstkleding

gezond en schoon

Resultaten

- nieuwe reiskostenregeling
- start OLVG rookvrij
- duurzame voeding 1,1% ↑ t.o.v. 2017

De nieuwe reiskostenregeling voor medewerkers stimuleert het gebruik van de fiets en openbaar vervoer.

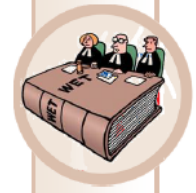

transparant

Resultaten

- goud voor Oost
- Agenda Duurzaamheid 2018-2022
- infographic
- Green Deal 2.0

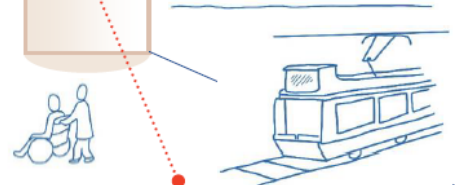
Voor het 5^e jaar op rij heeft locatie Oost het gouden niveau van de Milieuthermometer behaald.

wet- en regelgeving

Inspecties van

- Omgevingsdienst
- veiligheidsadviseur
- meetverplichting Oost en West

Gedurende het jaar wordt OLVG door verschillende instantie geïnspecteerd. Lees hierover meer op pagina 13.

gas in m3
 2015 4,0 miljoen
 2016 4,9 miljoen
 2017 5,1 miljoen
 2018 3,9 miljoen ↓

elektra in kWh
 2015 25,3 miljoen
 2016 26,9 miljoen
 2017 24,4 miljoen
 2018 25,3 miljoen ↑

Voor een beter leven in een gezonder Amsterdam

1 Over OLVG

OLVG is hét stadsziekenhuis van Groot-Amsterdam. Met hoofdlocaties in Oost en West.

Ontstaan uit de fusie van het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis en het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis staan wij al ruim anderhalve eeuw midden in de samenleving van uniek Amsterdam. OLVG wil een sleutelrol vervullen in de verbetering van de gezondheid en zorg voor iedereen in onze stedelijke omgeving. Voor een beter leven in een gezonder Amsterdam.

Voor meer informatie over de organisatie, bestuur, inspraak, advies en kwaliteit van zorg: klik [hier](#).

Tabel 1 Personeelsgegevens per 31-12-2018

DVB/locatie	aantal medewerkers	aantal FTE
>0% en <100%	4059	2851,70
Alle	856	450,81
Oost	1866	1413,98
West	1337	986,91
0%	353	0,00
Alle	277	0,00
Oost	45	0,00
West	31	0,00
100% of meer	1996	2014,79
Alle	438	442,20
Oost	913	921,95
West	645	650,64
Eindtotaal	6408	4866,49

Als stadsziekenhuis in Amsterdam wil OLVG een sleutelrol vervullen in de zorg en gezondheid van iedereen in onze stedelijke omgeving. Daarom verbeteren wij onszelf ook voortdurend. Onze slogan is: *voor een beter leven in een gezonder Amsterdam*. OLVG voelt zich verantwoordelijk om op een duurzame manier haar bijdrage te leveren aan de gezondheid in de regio.

Een duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van huidige en toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien in gevaar te brengen.¹ De relatie met de zorg is snel gelegd: gezondheid gaat over goed leven en duurzaamheid gaat over een leefbare omgeving voor ons en toekomstige generaties.

Duurzaamheid

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van duurzaamheid ligt in de lijn. Het beleid wordt opgesteld door het Kernteam Duurzaamheid, bestaande uit:

¹ VN commissie Brundtland, 1987: Genoemd naar de voorzitter van de World Commission on Environment and Development. In hun rapport "Our common future" definieert de commissie de ontwikkeling van duurzaamheid als "development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs".

voorzitter	ir. J.W.A. Gutteling	klinisch fysicus
secretaris	mevr. E.M. Parma	milieuoördinator
lid	mevr. dr. A. Balzereit	intensivist
lid	mevr. drs. F.J. H. Dings	lid raad van bestuur (tot 1 oktober 2018)
lid	mevr. Drs. R.H.M. Vernimmen	lid raad van bestuur
lid	dhr. C.E. Holm	manager Services
lid	dhr. M. van Manen	operationeel manager
lid	dr. R.K. Riezebos	cardioloog
lid	ir. R.C. Steenmeijer	manager Vastgoed & Zorgtechnologie
lid	dhr. A.C.G.G. Verhees	manager Inkoop & Logistiek
lid	dhr. R.H. Wagemaker	hoofd HR-Gezondheid

Milieuoördinator

De milieuoördinator coördineert en initieert milieu/duurzaamheidsactiviteiten in het ziekenhuis, geeft voorlichting, ondersteuning en advies op het gebied van duurzaamheid aan leidinggevenden, medewerkers en de raad van bestuur, en draagt zorg voor de naleving van wet- en regelgeving.

Milieuthermometer Zorg²

Om milieuzorg structureel uit te voeren en te waarborgen beschikt OLVG over een milieuzorgsysteem. Hiervoor wordt de Milieuthermometer Zorg als leidraad gebruikt. De Milieuthermometer is een milieucertificaat specifiek voor zorginstellingen. De instelling kan via een set van milieucriteria scoren op goud, zilver of brons. Alleen het gouden niveau is gekoppeld aan het keurmerk Milieukeur.

Locatie Oost heeft niveau goud en locatie West heeft niveau zilver.

Lidmaatschappen en werkgroepen

mpz milieu platform zorgsector

OLVG is lid van het [Milieu Platform Zorg](#) (MPZ). De milieuoördinator is lid van de Vereniging voor Milieuprofessionals (VVM).

² http://www.milieuplatform.nl/milieu_thermometer

2 Wet- en regelgeving in 2018

Inspectie door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Jaarlijks wordt OLVG door een milieu-inspecteur van de Omgevingsdienst gecontroleerd of het ziekenhuis voldoet aan de voorschriften uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. De Omgevingsdienst ziet erop toe dat alle partijen in hun werkgebied hun (wettelijke) verplichtingen nakomen op het gebied van milieu, bodem en bouw.

Oost

Tijdens de jaarlijkse inspectie zijn geen overtredingen geconstateerd.

West

Op locatie West zijn tijdens de jaarlijkse inspectie twee overtredingen aangetroffen, zie [bijlage I](#). De overtredingen zijn ongedaan gemaakt. Bij de hercontrole is vastgesteld dat locatie West voldeed aan de milieuvergunning.

Vervoer van gevaarlijke (afval)stoffen

Conform het ADR³ moet elk ziekenhuis een veiligheidsadviseur in dienst hebben. OLVG heeft een externe adviseur ingehuurd voor de beide hoofdlocaties.

Oost

De audit van Oost heeft plaatsgevonden in november van het verslagjaar. Er zijn verbeterpunten aangetroffen, zie [bijlage I](#). De verschillende afdelingen waar de verbeterpunten zijn geconstateerd, zijn geïnformeerd en de punten zijn opgepakt.

West

In april heeft de jaarlijkse verplichte audit voor West plaatsgevonden. Ook in West zijn verbeterpunten aangetroffen, zie [bijlage I](#). De verbeterpunten zijn opgepakt en opgelost.

Meetverplichting locatie West

Locatie West heeft een meetverplichting⁴ voor het afvalwater. Half juni 2018 heeft bureau Tauw een week lang het afvalwater bemonsterd. De afvalwatercoëfficiënt bleek 0,0127 en de vervuilingseenheden (v.e's) zijn vastgesteld op 1.050. Dit is een afname van bijna 22% ten opzichte van 2017.

³ ADR: Accord européen relatif au transport international de marchandises Dangereuses par Route.

⁴ Indien een inrichting meer dan 1.000 v.e's heeft, is het verplicht om het afvalwater te (laten) bemonsteren.

Meetverplichting locatie Oost

In het verslagjaar heeft ook locatie Oost een meetverplichting opgelegd gekregen. De bemonsteringsweek heeft half september plaatsgevonden. De afvalwatercoëfficiënt bleek 0,0173 en de v.e.'s zijn vastgesteld op 1.154. Dit is een toename van 4,8% ten opzichte van 2017.

Gevaarlijke stoffen

In februari is de werkgroep Gevaarlijke stoffen van start gegaan. In de werkgroep zitten medewerkers van de laboratoria, de Apotheek de adviseur Arbeidsomstandigheden en de milieucoördinator. Doel van de werkgroep is het opstellen van een beleidsplan met duidelijke en uniforme richtlijnen voor beide locaties met betrekking tot aanschaf, gebruik en afvoer van gevaarlijke stoffen.

In december zijn de laatste puntjes op de i gezet en is het concept beleidsplan aangeboden aan de OR. Bij het ter perse gaan van dit verslag lag het plan nog voor instemming bij de OR.

3 Activiteiten en resultaten van 2018

3.1 Transparantie en Continuïteit

Goud voor Oost

Sinds 2015 voldoet Oost aan het gouden niveau⁵ van de Milieuthermometer Zorg en heeft hiermee het milieukeurmerk Milieukeur.

Na de jaarlijkse controle wilde de auditor nog drie zaken nader toegelicht hebben, zie [bijlage II](#). Deze punten zijn hem nagezonden, waarna aan locatie Oost voor het vijfde jaar op rij het Milieukeur is verleend.

Zilver voor West

Sinds april 2015 voldoet locatie West aan het zilveren niveau⁶. In het verslagjaar heeft geen controle plaatsgevonden en is het keurmerk stilzwijgend voor een jaar verlengd.

Green Deal

OLVG heeft samen met nog 132 andere partijen de Green Deal 2.0 Duurzame Zorg voor een gezonde toekomst' ondertekend. Dit is een vervolg op de Green Deal uit 2015. De inzet is het terugdringen van CO₂ uitstoot, zuiniger gebruik van grondstoffen, minder medicijnresten in het afvalwater en een gezonde

leefomgeving voor patiënt, cliënt en zorgmedewerker.

Duurzaamheidsagenda

In het verslagjaar is het nieuwe duurzaamheidsbeleid voor de komende vijf jaren vastgelegd in de Duurzaamheidsagenda 2018-2022. Het geldt voor alle locaties van OLVG en kent vier thema's: energie, schone en gezonde lucht, circulaire economie en continuïteit en transparantie. De agenda is samengevat in een infographic.

⁵ Goud: voldoen aan alle verplichte criteria + duurzaam inkopen + duurzaam bouwen (beleid) + milieujaarverslag + 28 extra's naar keuze.

⁶ Zilver: voldoen aan alle verplichte criteria + duurzaam inkopen + milieujaarverslag + 22 extra naar keuze.

Week van de Duurzaamheid

Van 15 t/m 19 oktober was het in OLVG de Week van de Duurzaamheid.

Op beide locaties stond tijdens de lunch elke dag een andere cateraar met uitsluitend duurzame producten. In het restaurant stonden flyers op de tafels met informatie uit de nieuwe Duurzaamheidsagenda.

: OLVG wordt de komende jaren steeds duurzamer!

Het is de Week van de Duurzaamheid.
Meer weten? Kijk op intra.olvg.nl/lekkerduurzaam

Doelen 2018 -2022

- Circulair**
 - ↓ Papierverbruik 15%
 - ↓ Restafval 30%
 - ↑ Bouwprojecten en aanbestedingen 80% duurzaam
- Gezond en schoon**
 - ↓ Vervoersbewegingen
 - ↑ Medewerkers reizen per fiets of trein 50%
 - ↓ OLVG rookvrij
- Transparant**
 - ↑ Duurzaamheid herkenbaar in OLVG
 - ↑ Behoud van goud
 - ↑ Updates over activiteiten
- Schone energie**
 - ↑ Op weg naar een gasloos OLVG

Beter in Amsterdam

OLVG ondertekent Amsterdams Taalakkoord

Zowel OLVG als de gemeente Amsterdam zijn al geruime tijd bezig om het onderwerp 'taal' op de kaart te zetten. Ons ziekenhuis en de gemeente hebben elkaar gevonden en gaan nu de krachten bundelen.

In OLVG krijgt iedereen de kans om het beste uit zichzelf te halen. In het verslagjaar is gestart met de eerste fase van het TOP-project (TOP= taalvaardig OLVG personeel).

OLVG werkt hierin samen met een taalaanbieder. Deze is vanaf het begin betrokken: het lesmateriaal is in overleg samengesteld. Zij screenen en delen de groepen in en verzorgen de lessen. De training is werk gerelateerd, medewerkers worden bijvoorbeeld ondersteund in het werken met een tablet. Uitgangspunt van de training is: de medewerker werkt prettiger als deze goed toegerust is voor zijn taak en kan optimaal gebruik maken van zijn sterkte punten en mogelijkheden. Taalvaardig zijn is daarvan een belangrijk onderdeel.

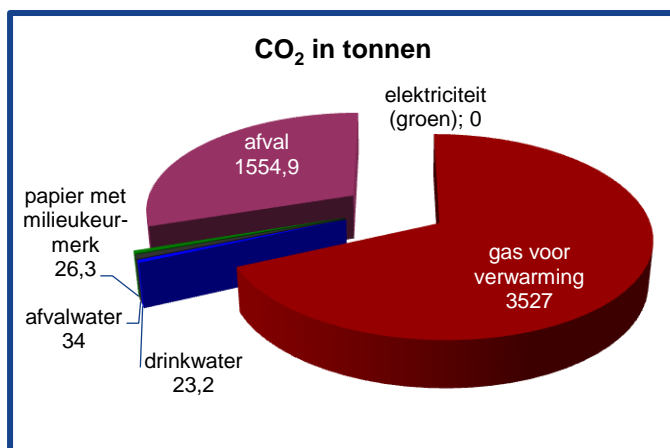
In het midden Rick Wagemaker, hoofd HR Gezondheid

NIAZ Qmentum

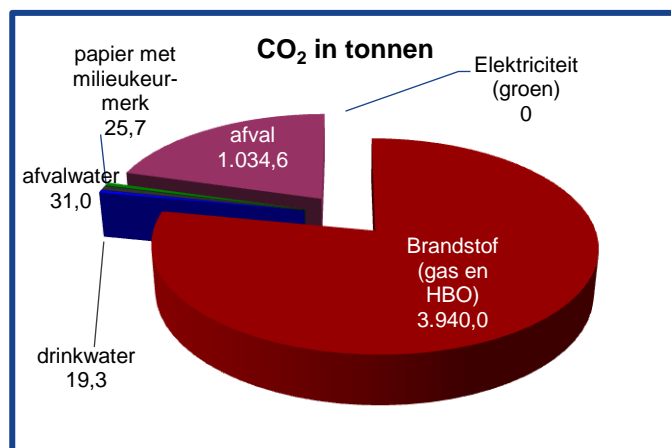
Eind juli van het verslagjaar werd bekend dat OLVG opnieuw NIAZ Qmentum-accreditatiebewijs mocht ontvangen. Dit betekent dat het ziekenhuis voldoet aan de steeds strenger wordende normen voor kwaliteit en veiligheid van het Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg (NIAZ). Het NIAZ auditteam was onder de indruk van de 'Amsterdamse verbeterspirit' binnen OLVG. Er waren complimenten voor een groot aantal 'parels'; projecten waarbij de zorg was verbeterd door inspanning, samenwerking en heel veel enthousiasme. Zo was er onder andere een compliment voor het duurzaamheidsbeleid, het interne toetsingssysteem, de opvang van patiënt en familie na een calamiteit en het verpleegkundig leiderschap.

CO₂ footprint 2018

Grafiek 1: locatie Oost

Grafiek 2: locatie West

Bron: OLVG data, milieubarometer, Wasteportal Icova

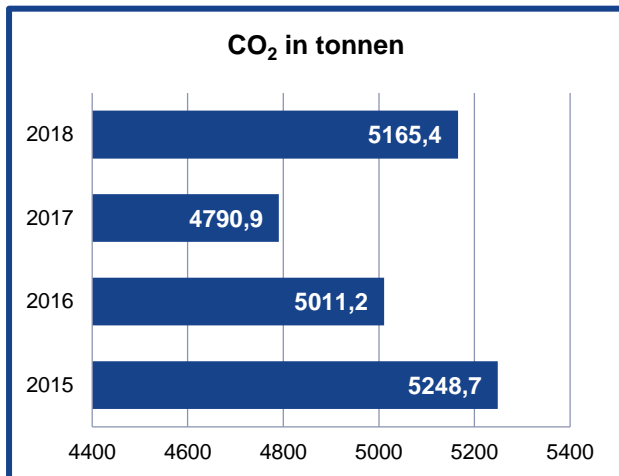
Vanaf 1 januari 2017 neemt OLVG stroom af voor 10% opgewekt door Hollandse wind en voor 90% opgewekt door Europese wind.

Door groene energie af te nemen vermindert OLVG de CO₂ uitstoot met bijna 70% van de totale uitstoot.

Op locatie West is tot mei 2018 een deel van de elektra opgewekt door de WKK (warmtekrachtkoppeling).

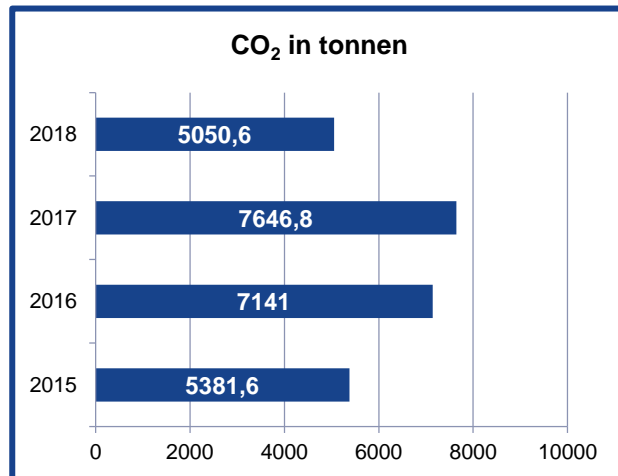
CO₂ uitstoot in tonnen van de laatste drie jaar

Grafiek 3: locatie Oost

Bron: www.milieubarometer.nl

Grafiek 4: locatie West

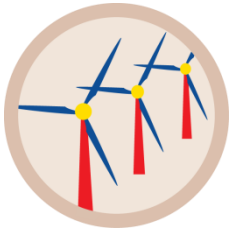

Bovenstaande grafieken laten zien dat de CO₂ uitstoot van Oost flink is toegenomen (+7,8%). Dit wordt veroorzaakt door een toename van het gasverbruik.

West daarentegen laat een forse afname zien (-34%). In mei van het verslagjaar is de warmtekrachtkoppeling stopgezet. Hierdoor nam het gasverbruik flink af. De opgewekte elektra moest wel vanaf die tijd ingekocht worden, maar OLVG koopt groene elektra in. Dit verklaart dan ook de afname van de CO₂ uitstoot. Zie ook [bijlage III](#).

Nieuwe medewerkersapp

Alle nieuwe medewerkers krijgen drie maanden lang toegang tot de 'nieuwe medewerkersapp OLVG'. Op die app staat allerlei informatie over het ziekenhuis die de nieuwe medewerkers kunnen nalezen, waaronder informatie over duurzaamheid en de afvalscheiding van ons ziekenhuis.

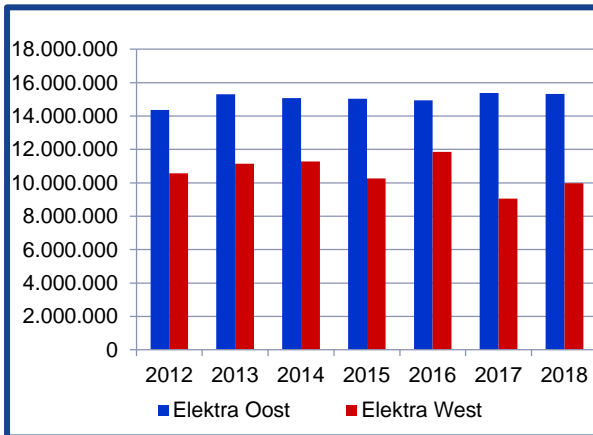
3.2 Energie

Verbruik

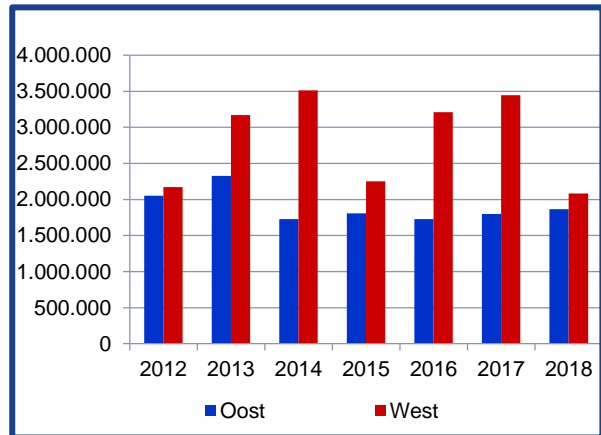
Hieronder treft u het energieverbruik aan van de locaties Oost en West.

Een gedetailleerd overzicht van de verbruiken per locatie staan in [bijlage III](#).

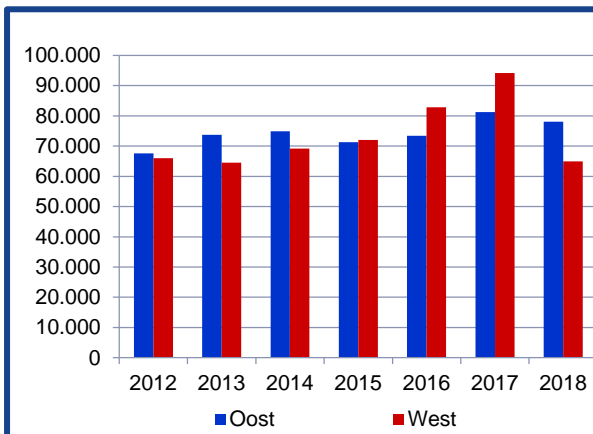
Grafiek 5: Elektraverbruik in kWh

Grafiek 6: Gasverbruik in m³

Grafiek 7: Waterverbruik in m³

Oost

Het absoluut verbruik van gas is iets gestegen (+3,7%). Het elektra- en waterverbruik zijn gedaald, respectievelijk -0,4% en -4%. Directe oorzaken zijn moeilijk te geven.

West

Het elektraverbruik is flink gestegen: +10,1%. Daarentegen is het gasverbruik enorm gedaald: -39,5%. De belangrijkste oorzaak: in mei van het verslagjaar is de warmtekrachtkoppelingcentrale (WKK) ontmanteld. De WKK zette gas om in warmte en elektra. De elektra werd vervolgens weer door het ziekenhuis afgenomen. Na het stopzetten van de WKK valt het gasverbruik voor de WKK weg en locatie West moet meer elektra inkopen.

Ook het waterverbruik van West is flink gedaald. In het verslagjaar is een zogeheten natte koeltoren op het dak van locatie West uitgezet. Natte koeltorens gebruiken veel water.

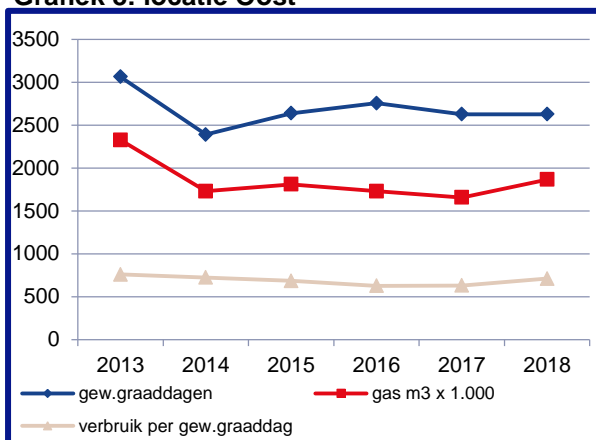
Efficiencyindicatoren

Absoluut verbruik zegt niet alles. Om een goed inzicht te krijgen hoe de instelling omgaat met het gebruik van energie, wordt gebruik gemaakt van efficiencyindicatoren: per gewogen graaddagen (ggd) voor het gasverbruik; per medewerker en per bruto vloeroppervlak.

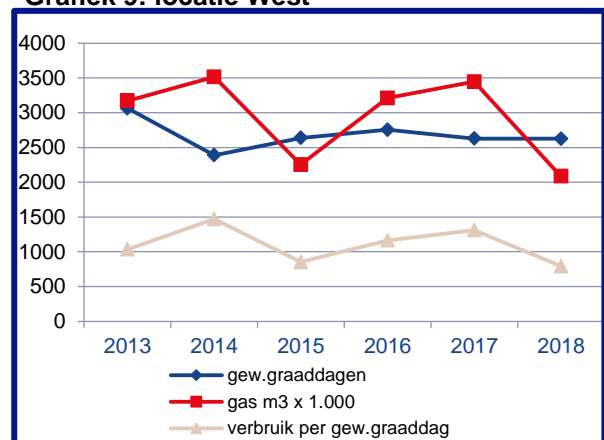
Gasverbruik per gewogen graaddagen

Het gasverbruik is afhankelijk van de weersomstandigheden, hoe kouder hoe hoger het gasverbruik. Daarom wordt ook het verbruik per gewogen graaddag⁷ uitgerekend.

Grafiek 8: locatie Oost

Grafiek 9: locatie West

In grafiek 8 is te zien dat het verbruik per gewogen graaddag (beige lijn) van locatie Oost gelijk loopt met de curve van de gewogen graaddagen (blauwe lijn) en verbruik per gewogen graaddag minder is gestegen ten opzichte van het absolute verbruik (rode lijn).

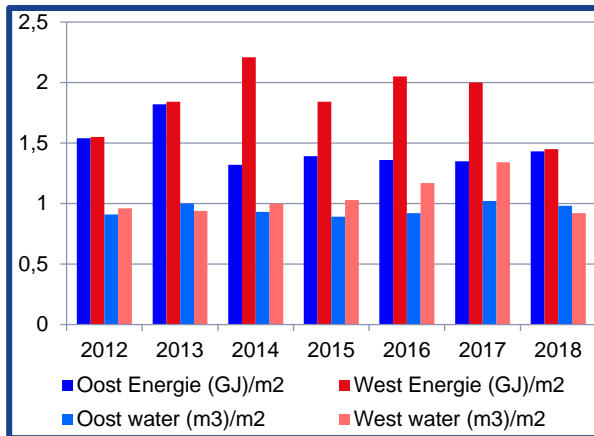
Het verbruik van locatie West (grafiek 9) vertoont door de jaren heen een veel grilliger beeld.

Energie- en waterverbruik per m² en per medewerker

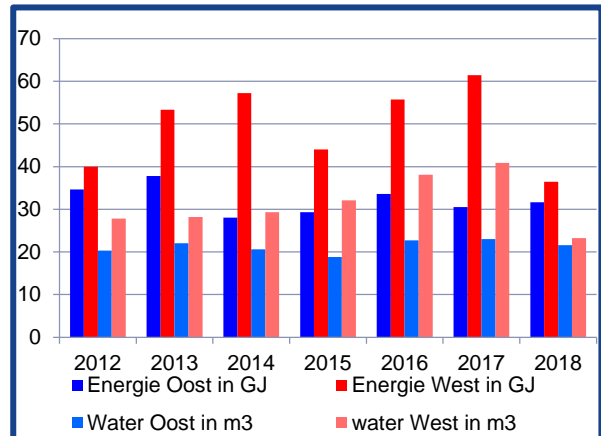
Wat opvalt aan de grafieken op de volgende pagina is dat zowel het energie- als het waterverbruik per efficiencyindicator van locatie West flink is gedaald: energie/m² -27,5%, water/ m² -31%, energie/medewerker -43% en water/medewerker -41%.

⁷ Gewogen graaddagen: om rekening te houden met o.a. de hoeveelheid zonnestraling in huis, worden afhankelijk van het seizoen de graaddagen vermenigvuldigd met een weegfactor: de wintermaanden tellen zwaarder dan de zomermaanden, bron: <http://www.dicks-website.eu/graaddagen/index.html>

Grafiek 10: energie- en waterverbruik per m2

Grafiek 11: energie- en waterverbruik per medewerker

SDE+ subsidie teruggegeven, geen zonnepanelen

In april 2017 heeft OLVG voor beide locaties de zogenoemde SDE+ subsidie toegewezen gekregen voor het plaatsen van zonnepanelen. Het bedrag was afgerond €683.000,--. Door deze toewijzing kreeg OLVG ook nog een bedrag van €35.000,-- subsidie van de gemeente Amsterdam.

In september heeft de afdeling Vastgoed de raad van bestuur geadviseerd om af te zien van deze subsidies. De raad van bestuur heeft dit advies overgenomen. Er zullen dan ook (voorlopig) geen zonnepanelen geplaatst worden.

Roadmap Duurzaamheid

Vooruitlopend op het bouwen van het nieuwe laboratoriumgebouw en Hart- en Vaatcentrum in West is in samenwerking met Royal HaskoningDHV gestart met het opstellen van een Roadmap Duurzaamheid. Bekeken wordt hoe de energiebehoefte van OLVG West geregeld moet zijn voor de toekomst, maar ook: hoe duurzaam gaan we bouwen? Met het klimaatakkoord en de daarmee gepaard gaande veranderende (lees: strenger wordende) wetgeving, worden energiebesparende maatregelen steeds belangrijker voor OLVG.

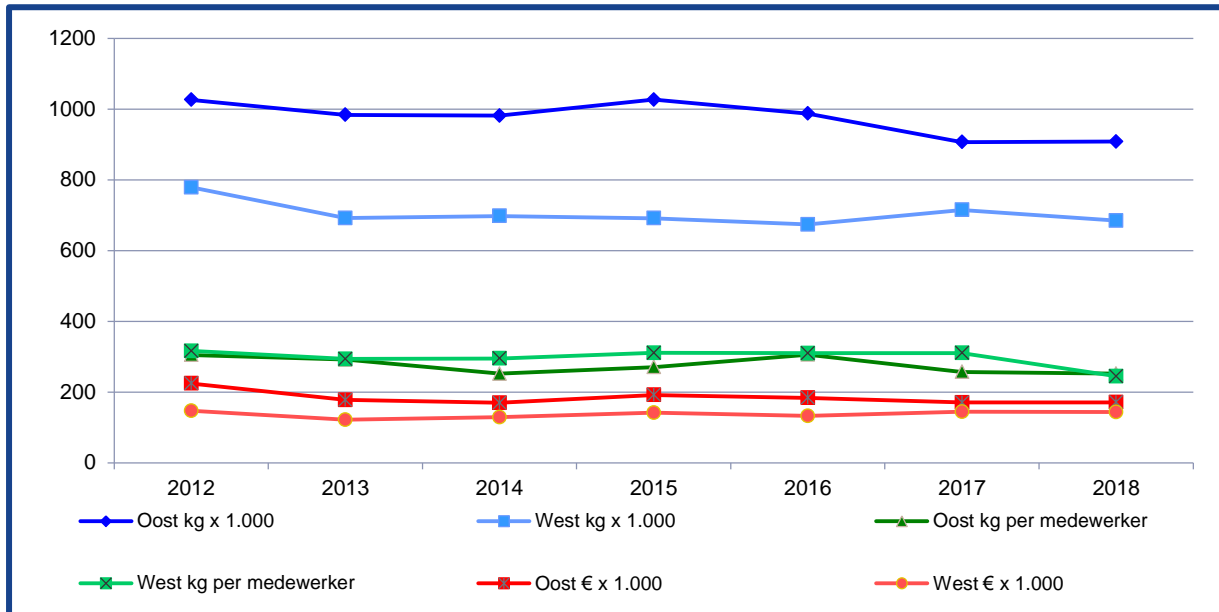
Maar wederom: wat is duurzaam? Hoe bouw je duurzaam? Is energieneutraal hetzelfde als CO₂ neutraal? Zowel vragen die beantwoord moeten worden als keuzes die gemaakt moeten worden.

3.3 Circulair

Afvalproductie en afvalscheiding

Grafiek 12: afval in kg, per medewerker en euro's

Oost

- de hoeveelheid afval is praktisch gelijk gebleven van 2017 (+0,17%);
- de hoeveelheid afval per medewerker is iets (-2%) ten opzichte van het jaar ervoor. Dit houdt in dat men zuiniger is gaan werken.
- de kosten zijn gelijk gebleven.

West

- de hoeveelheid afval is gedaald ten opzichte van 2016 (-4,2 %);
- de hoeveelheid afval per medewerker is fors gedaald ten opzichte van 2016 (-21,2%). Dit houdt in dat men zuiniger is gaan werken.
- de kosten zijn een fractie gedaald (-0,6%).

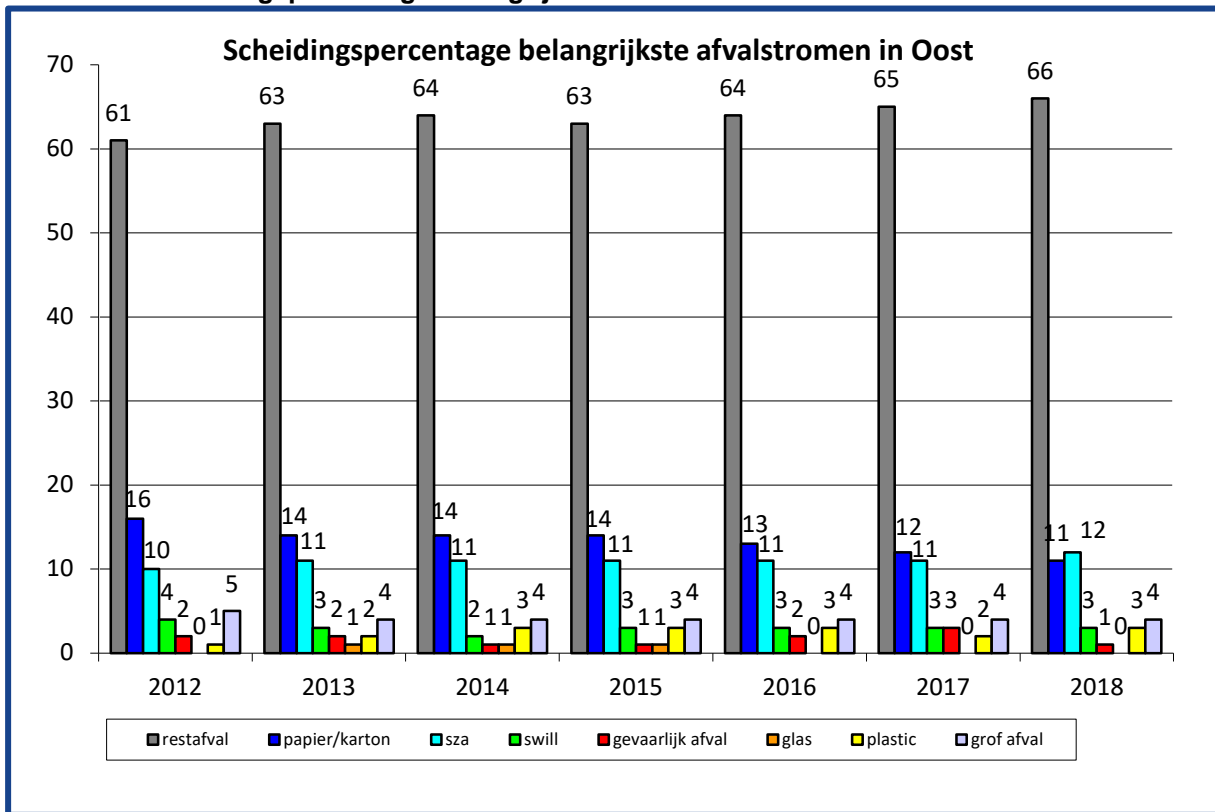
NB

Locatie Oost produceert meer afval dan locatie West. Redenen hiervoor zijn:

- locatie Oost is groter dan locatie West;
- de laboratoria Pathologie en Medische Microbiologie zijn in zijn geheel verplaatst naar locatie Oost;
- bovengenoemde laboratoria en het Hematologisch Klinisch Chemisch laboratorium verzorgen ook de diagnostische monsters voor het BovenIJ ziekenhuis, een aantal klinieken in Amsterdam en de ziekenhuizen uit Flevoland.

Voor meer details zie [bijlage IV](#).

Grafiek 13: scheidingspercentage belangrijkste afvalstromen

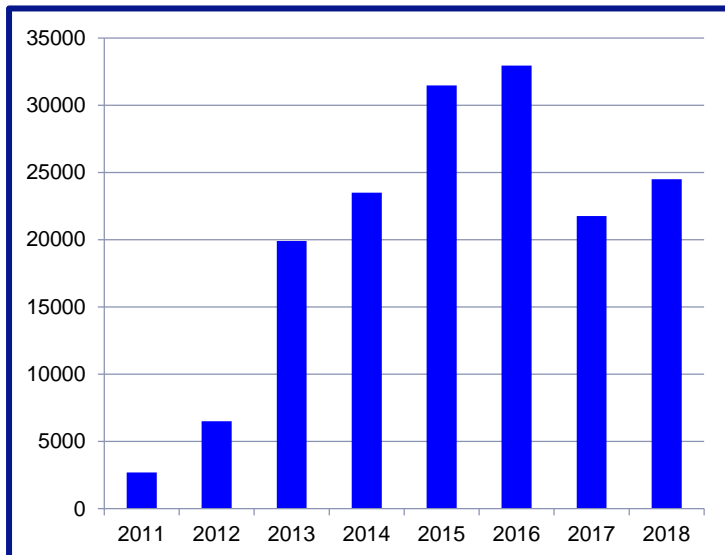

In grafiek 13 is te zien dat het scheidingspercentage vrij stabiel blijft door de jaren heen.

In de tabel is het verslagjaar niet meegenomen. Verschillende afvalstromen vertonen een zeer afwijkend beeld ten opzichte van de vorige jaren. Renewi heeft aangegeven dat zij in het najaar van 2018 zijn overgegaan op een nieuw registratiesysteem welke nog mankementen vertoont. Hierdoor is de registratie niet op orde. OLVG zet dan ook vraagtekens bij de aangeleverde cijfers en is van mening dat het scheidingspercentage van 2018 waarschijnlijk niet klopt. Zie ook [bijlage IV](#).

Plastic scheiding

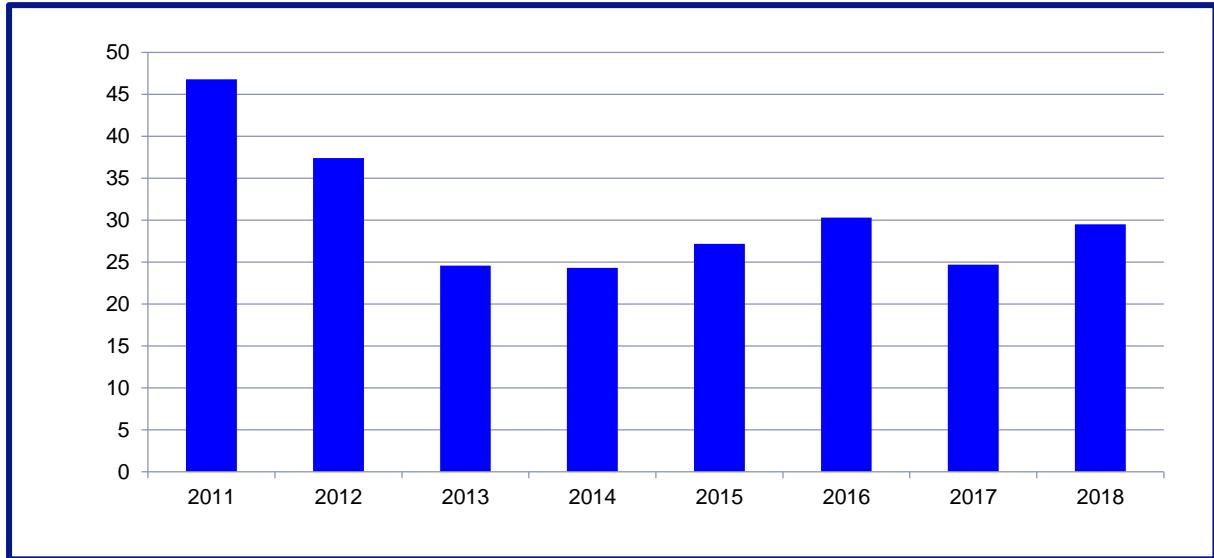
Grafiek 14: plastic afval in kg

In 2011 is gestart met het apart inzamelen van plastic op locatie Oost. In de loop van de afgelopen jaren is de gescheiden inzameling steeds verder uitgebreid, wat goed te zien is in de grafiek hiernaast. In 2017 treedt een stagnatie op. Een oorzaak is niet goed te geven.

Swill⁸ inzameling

Grafiek 15: swill in tonnen

Ten opzichte van 2017 is de hoeveelheid swill met ruim 19% gestegen.

Disposable RVS instrumentarium

In OLVG bestaan al veel afvalstromen die voor recycling en hergebruik worden ingezameld: papier/karton, computers, oud metaal, houten pallets, plastic. In 2018 is er een nieuwe stroom bijgekomen. Het was een endoscopie assistente op de EBA in OLVG Oost een doorn in het oog dat goed roestvrij staal instrumentarium na eenmalig gebruik weggegooid werd. En dan ook nog eens in de duurste stroom, namelijk de risicobak. Dat moest

toch anders kunnen, vond zij.

Het bleek dat het instrumentarium na gebruik nauwelijks vervuld was en Renewi (voorheen Icovia) gaf akkoord om het instrumentarium gescheiden in te zamelen en af te voeren als oud metaal.

Voorwaarde is uiteraard dat het instrumentarium niet vervuld mag zijn. Hiervoor is een sticker op de inzamelbox aangebracht, waar een paraaf voor akkoord op gezet wordt door de afdeling en bij ontvangst door Renewi.

⁸ Swill = etensresten uit de keuken

Oude dienstkleding wordt meubilair

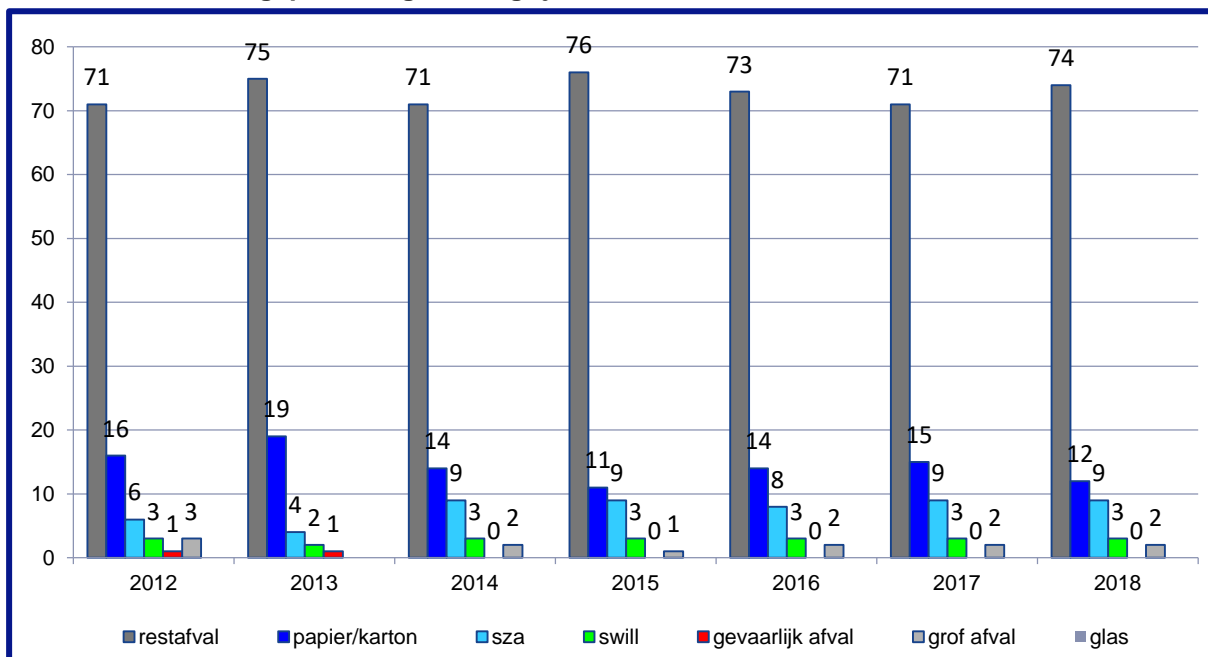
Bij het inzamelen van de oude SLAZ en OLVG dienstkleding ontstond ruim 3000 kg aan gebruikt textiel. In veel gevallen zou dit een enkeltje afvalcentrale betekenen, maar de afdeling Huisvesting zocht naar een duurzamere oplossing. Het resultaat: een eigentijdse meubellijn. Samen met PLANQ, een designstudio uit Amsterdam Noord, is gewerkt aan meubilair gemaakt van oude dienstkleding. Het zitvlak van de stoel is gemaakt van 100% oude dienstkleding in combinatie met een eiken onderstel. De eerste designstoelen met roots van OLVG zijn een feit en daar zijn we trots op. Er is genoeg materiaal om verschillende tafels, stoelen of akoestische panelen te maken. Dit zal in toekomstige projecten worden ingezet.

Hans van der Schoot en Francoise Dings kregen bij hun afscheid op 10 oktober jl. op initiatief van Maurice van den Bosch beiden een designstoel van de oude dienstkleding.

Afvalscheiding locatie West

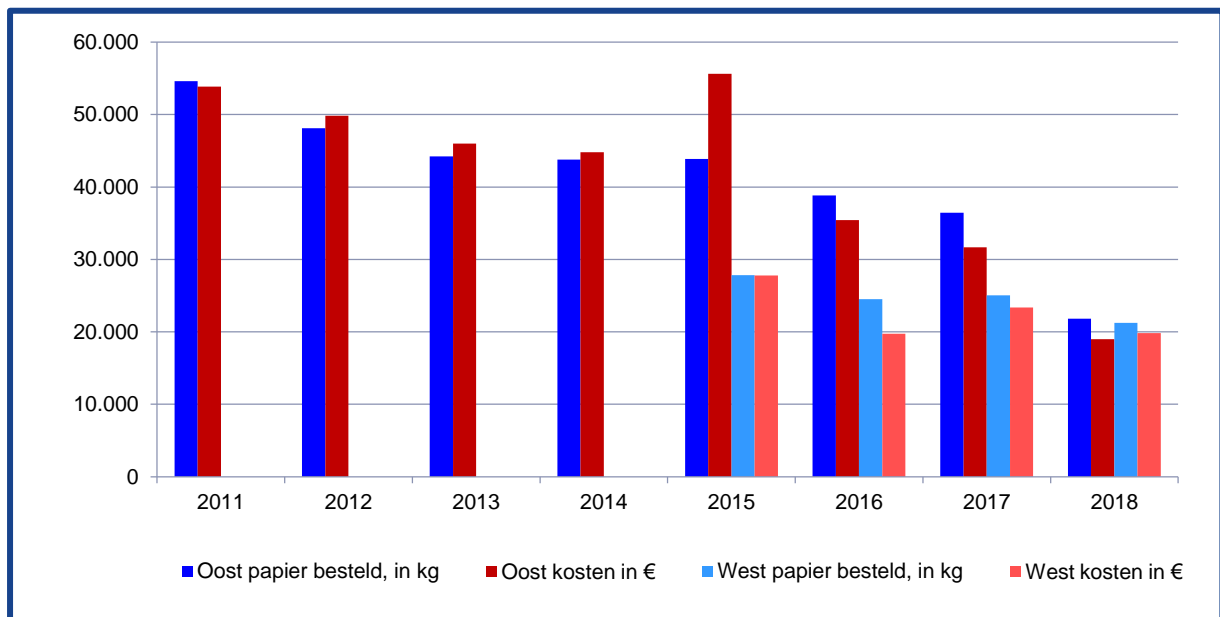
Grafiek 16: scheidingspercentage belangrijkste afvalstromen

Op locatie West wordt plastic vooralsnog niet gescheiden ingezameld. De afvalcijfers van locatie West uit de Wasteportal van Renewi gaven geen aanleiding tot twijfel. Doordat het papierverbruik afneemt, neemt ook het percentage afgevoerd papier af. Hierdoor stijgt het percentage restafval.

Papierverbruik

Grafiek 17: papierverbruik in kg en euro's

Bron: OLVG data

Na een kleine stijging in 2015 is de reductie in papierverbruik verder voortgezet. Met name de digitalisering is hier debet aan als ook het standaard dubbelzijdig printen.

In september van het verslagjaar zijn de poliklinieken Dermatologie en Gynaecologie hun afspraakbrieven voor herhaalconsulten, wijzigen afspraak, annuleren afspraak en gemiste afspraak digitaal gaan verzenden. Dit betekent dat de meeste patiënten geen papieren brief meer ontvangen. Daarnaast zijn de afdelingen Orthopedie en Neurologie in oktober gestart met een pilot 'Digitale anamnese'. Patiënten zijn gevraagd voorafgaand aan hun bezoek aan de arts een digitaal anamneseformulier in te vullen via MijnOLVG.

Al deze maatregelen hebben geresulteerd in een afname van het papierverbruik van 30% ten opzichte van 2017. Hiermee heeft OLVG 276 bomen bespaard.

Inkoop

Sinds de certificering voor de Milieuthermometer Zorg van OLVG Oost in 2012 neemt OLVG duurzaam inkopen mee in het inkoopproces. Bij elke aanbesteding krijgen de leveranciers ook vragen over duurzaamheid. De antwoorden worden meegewogen in het uiteindelijke gunningsproces. Het bleek dat de grootste leveranciers van ons ziekenhuis een paar keer per jaar dezelfde vragen kregen bij de verschillende aanbestedingen.

In het voorjaar zijn 20 grote leveranciers van OLVG aangeschreven met de vraag of ze een aantal algemene vragen wilden beantwoorden over duurzaamheid. Aan de antwoorden zijn punten toegekend en deze zijn geldig voor 3 jaar. Bij de aanbestedingen in de toekomst worden deze antwoorden meegewogen in het gunningsproces.

Een vijftal leveranciers bleek onder de maat te presteren. Met deze leveranciers zal het gesprek worden aangegaan in hoeverre ze kunnen verbeteren. Inmiddels hebben bij het ter perse gaan van dit verslag bij twee leveranciers werkbezoeken plaatsgevonden met goed resultaat.

3.4 Gezond en schoon

Rookvrij OLVG

Eén van de vier thema's uit de Duurzaamheidsagenda 2018-2022 is 'schone en gezonde lucht'. Het rookvrij maken van OLVG past helemaal bij dit thema. De consequenties van roken zijn dagelijks merkbaar, helemaal in een ziekenhuisomgeving. Wij geloven dat het zoveel mogelijk rookvrij maken van Nederland een enorme bijdrage levert aan de volksgezondheid. Daarom voegen we nu de daad bij het woord: vanaf 1 juli 2019 wordt OLVG rookvrij.

In september 2018 is een projectgroep opgestart om te inventariseren wat er nodig is om niet alleen de gebouwen, maar ook de terreinen van OLVG rookvrij te krijgen. Uiteraard doen we dit in overleg met elkaar en met alle zorgvuldigheid en beleid naar patiënten en medewerkers met een rookverslaving.

Schoon en zuinig vervoer

In 2018 is de reiskostenregeling aangepast. Medewerkers die met het ov of met de fiets naar het werk komen, krijgen een hogere reiskostenvergoeding dan medewerkers die met de auto komen.

Breikers⁹ is gevraagd een mobiliteitsscan voor OLVG uit te voeren. Door de fusie is het aantal transportbewegingen toegenomen. Breikers heeft OLVG advies gegeven welke andere mogelijkheden er zijn buiten de auto.

Stop verkoop energiedrankjes

Begin 2018 pleitten kinderartsen pleitten voor een verbod op de verkoop van energiedrankjes aan jongeren onder de 18 jaar. Zij melden dat de pepdrink onder andere rusteloosheid, vermoeidheid en hartritmestoornissen veroorzaakt. Na dit signaal heeft OLVG besloten te stoppen met de verkoop van energiedrankjes.

Percentage duurzame voedingsproducten

In het verslagjaar bevatte 12,8% van alle voedingsproducten ingekocht door OLVG een duurzaamheidskeurmerk. Ten opzichte van het vorig jaar is dit een stijging van 3,3%. West serveerde net iets meer duurzame producten: 13,3% tegen 12,2% in Oost.

⁹ Breikers: Een netwerk voor en door bedrijven die gaan voor schoon en vertragsvrij reizen. Mede mogelijk gemaakt door werkgeversorganisaties ORAM en VNO-NCW Metropool Amsterdam.

4 Duurzaamheidsjaarprogramma

4.1 Evaluatie van het duurzaamheidsprogramma 2018

Wet- en regelgeving

Actie	Evaluatie	Toelichting
Audit veiligheidsadviseur		Uitgevoerd in West op 22 mei. Uitgevoerd in Oost op 13 november
Uitvoeren meetbeschikking West ¹⁰		Uitgevoerd van 13 juni t/m 20 juni.
Uitvoeren meetbeschikking Oost		Uitgevoerd van 14 september t/m 25 september.

Energie

Actie	Evaluatie	Toelichting
Verder onderzoek naar aansluiting van OLVG West op de stadswarmte.		Er heeft overleg plaatsgevonden. Door het vertrek van het hoofd Techniek loopt het project vertraging op. Overleg wordt weer opgepakt in 2019.
Plaatsing zonnepanelen op beide locaties met de toegekende SDE+ subsidie.		OLVG heeft afgezien van de SD+ subsidie.
Vervanging van lampen voor LED in geheel West.		Lampen in West worden gefaseerd vervangen voor LED.

Schone en gezonde lucht

Actie	Evaluatie	Toelichting
Uitvoering van acties uit mobiliteitsplan		Er is overleg met Breikers over de mobiliteitsmogelijkheden voor OLVG. Adviezen worden door OLVG bekeken en mogelijk opgevolgd.
Opstellen nieuwe reiskostenregeling met stimuleringsmaatregelen voor fiets en ov.		Nieuwe regeling is goedgekeurd door OR.
Sluiting van de rookruimte in West (instellen rookruimte buiten voor patiënten en bezoek)		Er is een projectgroep OLVG Rookvrij opgericht. Het plan van aanpak is gepresenteerd. Vanaf 1 juli 2019 zal OLVG rookvrij zijn. Vanaf 1 januari worden stapsgewijs maatregelen getroffen.
Handhaving van rookvrije zone bij de beide hoofdingangen		Zie hierboven.

¹⁰ Bemonstering van het afvalwater om de vervuilingwaarde te kunnen bepalen. Dit wordt uitgevoerd door een extern bureau.

Circulaire economie

Actie	Evaluatie	Toelichting
Acties voortvloeiend uit de afvalcampagne najaar 2017 uitvoeren.		Alle medicijn- en glaskratten zijn gelabeld, zodat nu duidelijk is wat waar in moet. Klinische lessen over afvalscheiding op locatie. Afvalscheiding is opgenomen in het format inwerkprogramma. Afvalscheiding is opgenomen in de nieuwe medewerkersapp.
Gescheiden inzamelen plastic in West.		Op de 9 ^e etage zijn aparte bekerbakken geplaatst.
Gescheiden inzameling optimaliseren n.a.v.de afvalanalyses van 10-10-2017		Klinische lessen over afvalscheiding. Wordt tijdens veiligheidsrondes aandacht aan besteed. Er wordt een LEAN project gewijd aan de juiste inzameling van scherp afval in de naaldencontainers.
Onderzoek naar gescheiden inzameling incontinentiemateriaal		Niet uitgevoerd.
Onderzoek naar haalbaarheid composteermachine in Oost en West voor swill		Niet uitgevoerd.
Duurzaam inkopen verder optimaliseren: opstellen procedure leverancierscheck, duidelijke criteria.		De brief met vragenlijst is verstuurd naar 20 leveranciers waar OLVG vaker dan 1 x per jaar zaken mee doet. Antwoorden zijn binnen, leveranciers zijn gerant. Met leveranciers die slecht scoren, zal een gesprek aangegaan worden. Volgende 20 leveranciers zullen worden aangeschreven. Er is een richtlijn opgesteld voor de Santeonpartners.
Standaard dubbelzijdig printen in Epic opnemen		Niet uitgevoerd.
Digitaal vergaderen promoten.		Er is een bericht geplaatst op intranet.
Duurzaam bouwen volgens duurzaam bouwen plan uit 2014, dus volgens BREEAM		Hoofd Projecten heeft mondeling laten weten dat hij geen lijst kan aanleveren bij welke projecten duurzaam bouwen wordt toegepast.

Continuïteit en transparantie

Acties	Evaluatie	Toelichting
Controle audit Milieuthermometer zilver loc. West		Door tijdgebrek bij auditoren dit jaar geen audit van West. Certificering wordt gecontinueerd.
Controle audit Milieuthermometer goud loc. Oost		Plaatsgevonden op 29 november.
Beleid opstellen betreffende minimalisatie en reductie van zzs		Concept beleidsplan is gereed. Ligt bij de OR.
Eigen logo bij berichten op intranet		Bij duurzaamheidsberichten op intranet is de hashtag "duurzaamheid" geplaatst.

Opstellen infographic met resultaten		Infographic is gereed.
Uitbreiding info op nieuwe medewerkers app		De app voor nieuwe medewerkers is uitgebreid met informatie over afval inzamelingsbeleid van het ziekenhuis. Er zijn vragen opgenomen, zodat de nieuwe medewerkers hun kennis kunnen testen.
Vast item opnemen in OLVG magazine		Niet uitgevoerd.
Vast item in de Mscan		Niet uitgevoerd.
Vast item in het patiëntenblad Beter		Niet uitgevoerd.
Dag van de Duurzaamheid		Plaatsgevonden van 15 t/m 19 oktober.

4.2 Duurzaamheidsprogramma 2019

Wet- en regelgeving

Actie	Verantwoordelijk	Uitvoering	Kosten
Audit veiligheidsadviseur	milieucoördinator	april november	Beide locaties +€2.000,--
Bijscholing gevaarlijke stoffen Goederenbeheer, Transport en Beveiliging	milieucoördinator Kwaliteitsmedewerkers KL	januari-maart	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Uitvoeren meetbeschikking	milieucoördinator	Oost in maart	€20.000,--
Uitvoeren meetbeschikking ¹¹	milieucoördinator	West in oktober	€6.000,--

Energie

Actie	Verantwoordelijk	Uitvoering	Kosten
Verder onderzoek naar aansluiting van OLVG West op de stadswarmte	Hoofd Techniek	januari - december	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Verder ontwikkelen roadmap duurzaamheid voor komende vastgoedontwikkelingen i.s.m. RHDHV	Manager Vastgoed&Zorgtechnologie Hoofd Projecten Hoofd Techniek	januari - december	Startbudget: nader te bepalen in overleg met V&Z
Vervanging van lampen voor LED in geheel West	Hoofd Techniek	januari - december	900.000
Overzicht van de erkende en aanvullende maatregelen energiebesparing voor West met een	Hoofd Techniek i.s.m. milieucoördinator	maart - juli	Arbeidsloon van betrokken medewerkers

¹¹ Bemonstering van het afvalwater om de vervuilingwaarde te kunnen bepalen. Dit wordt uitgevoerd door een extern bureau.

beoordeling van uitvoering en haalbaarheid.			
Uitvoering EPBD ¹² keuring op West	Hoofd Techniek	maart-september	€20.000,--
Onderzoek naar de mogelijkheid of het taxibedrijf bij voorkeur elektrische taxi's kan inzetten voor het vervoer van patiënten en/of bezoek.	Hoofd Front Office	april-juli	€0,--

Schone en gezonde lucht

Actie	Verantwoordelijk	Uitvoering	Kosten
Onderzoek naar de mogelijkheid van een contract met E-bike to go	Teamleider Facility Desk	januari - juli	Jaar € 7584,- eenmalig € 3251,-
Rookvrij OLVG	Projectleider = hoofd Operations Back Office	Januari - juli	€ 97.500,-

Circulaire economie

Actie	Verantwoordelijk	Uitvoering	Kosten
Standaard dubbelzijdig printen in Epic opnemen	Manager EPD	januari - juli	
Opstellen van een materialen paspoort duurzame materialen voor kleinere bouwprojecten	Hoofd Projecten	januari - juli	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Onderzoeksrapport naar de voedselverspilling van door de instelling aangeboden patiëntmaaltijden	Hoofd F&B	januari - juli	€ 0,-
Verbeterplan duurzame voeding en catering	Hoofd F&B	januari - juli	€ 0,-
De Europese Green Public Procurement criteria (EU-GPP) worden aantoonbaar toegepast en meegewogen voor tenminste 15% bij aanbesteding van medische producten	Klinisch fysicus Hoofd Inkoop	januari - december	
Start inzameling gemengde stroom plastic in West	Hoofd Logistiek Teamleider Transport milieucoördinator	januari - december	15.000,--
Contract nieuwe hovenier	Hoofd Huisvesting	januari-juli	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Onderzoek naar bestemming van ICT apparatuur na afschrijving.	Hoofd Logistiek	maart-augustus	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Onderzoek naar de mogelijkheid om	Hoofd Inkoop	maart-	Arbeidsloon van

¹² Energy Performance of Buildings Directive

energiezuinige banden in de contracten van de leasemaatschappijen op te nemen.		september	betrokken medewerkers
Pilot risicovaten gemaakt van gerecycled materiaal	Hoofd Logistiek Teamleider Transport i.s.m. milieucoördinator	april-oktober	kostenneutraal

Continuïteit en transparantie

Acties	Verantwoordelijk	Uitvoering	Kosten
Beleidsplan gevaarlijke stoffen	Adviseur arbeidsomstandigheden, milieucoördinator, werkgroep	januari-maart	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Audit gouden Milieuthermometer voor West	Managers I&L, Services, V&Z, milieucoördinator	oktober	€4.500,-
Controle gouden Milieuthermometer voor Oost	Milieucoördinator	november	€2.900,-
Overzicht locaties waar gevaarlijke stoffen (op basis van Wet Milieubeheer en ADR) en olie worden opgeslagen en van de vulpunten van locatie West	Milieucoördinator i.s.m. locatiehoofd West	april-september	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Eigen logo bij berichten op intranet	Voorzitter Kernteam Duurzaamheid milieucoördinator	januari - juli	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Vast item opnemen in OLVG magazine	Voorzitter Kernteam Duurzaamheid milieucoördinator	september - december	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Vast item in de Mscan	Voorzitter Kernteam Duurzaamheid milieucoördinator	september - december	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Vast item in het patiëntenblad Beter	Voorzitter Kernteam Duurzaamheid milieucoördinator	september - december	Arbeidsloon van betrokken medewerkers
Dag van de Duurzaamheid	milieucoördinator	10 oktober	€2.000,-

Bijlage I Wet- en regelgeving

Overtredingen geconstateerd tijdens de controle van de milieuvergunning

Oost: controle in 22 februari 2018	West : controle op 20 maart 2018
	Natte koeltoren: nieuwe risico-inschatting vanwege in gebruik name van een nieuw doseermiddel.
	Stookinstallatie: gasleiding keuren conform scope 7.

Verbeterpunten geconstateerd tijdens de audit door de veiligheidsadviseur

Oost: controle op 13 november 2018	West: controle op 22 mei 2018
HKCL	Klinisch Laboratorium
<ul style="list-style-type: none"> Stoffen niet op de juiste wijze gescheiden opgeslagen in de aanwezige veiligheidskasten. In overzicht wordt de stof Salpeterzuur 65% aangemerkt als UN2013. Ontbreken van (alle) gevaarsetiketten op de veiligheidskasten. Ontbreken van gevaarsetiketten op de toegangsdeur waar laboratorium chemicaliën opgeslagen liggen. 	<ul style="list-style-type: none"> Toegestane gebruikersduur van jerrycans dreigen te verlopen. Gecontroleerde jerrycan tot oktober 2018 te gebruiken. Test met "safetybags" in combinatie met plakstrip en / of klem toonde aan dat de verpakkingen niet vloeistofdicht bleken te zijn conform P650 van het ADR 2017-2018.
Apotheek	Apotheek
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verpakkingen waren voorzien van de "oude" (oranje) WMS-etiketten. Metalen verpakking met bromide gecorrodeerd. Jerrycans met afvalstoffen niet voorzien van transport- of opslagetiketten. Jerrycans met zuren en basen niet gescheiden. 	<ul style="list-style-type: none"> In het laboratorium werd een jerrycan aangetroffen, gevuld met UN3266, bijtende basische anorganische vloeistof, n.e.g. 8, liggend op de zijkant en waarvan de gebruikersdatum reeds verlopen bleek te zijn. In de buitenopslag wordt gebruik gemaakt van houten stellingen. Tijdens de audit werden de stelling visueel gecontroleerd, waaruit bleek dat de staanders "uit het lood" stonden en de kans bestaat dat de houten planken met de verpakkingen gevaarlijke stoffen kunnen vallen. Toegang buitenopslag niet voorzien van waarschuwingspictogrammen, die het gevaar van de opgeslagen gevaarlijke (afval-) stoffen en of CMR-stoffen aanduiden. In de buitenopslag werd in een stelling diverse kunststof kratten met een divers aan flessen met gevaarlijke stoffen aangetroffen.
Afvaldepot	Transport
<ul style="list-style-type: none"> Begeleidingsformulier BC17481215, d.d. 16 oktober 2018, benaming afvalstof: UN2984, afval waterstofperoxide, oplossing in water, 5.1, III (E). Afvalstof zou een mengsel zijn van Soluscope A (UN1993, 3, III) en Soluscope P (UN3149, 5.1 (8), II). Stelling verbogen. 	<ul style="list-style-type: none"> Toegang buitenopslag niet voorzien van waarschuwingspictogrammen, die het gevaar van de opgeslagen gevaarlijke (afval-)stoffen en of CMR-stoffen aanduiden. Verpakkingen met UN3291, ziekenhuisafval, niet gespecificeerd, 6.2, II waren niet vastgezet in zogenaamde wisselcassette. Algemene informatie niet juist vermeld op gecontroleerd vervoersdocument.
Pathologie	Goederenbeheer
<ul style="list-style-type: none"> Verpakkingen t.b.v. afvalstoffen zijn voorzien 	<ul style="list-style-type: none"> Ontbreken van kennis bij betrokken medewerkers ten aanzien van

<p>van kleine etiketten model 3 en 6.1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontbreken van (alle) gevaar etiketten op de veiligheidskasten. • Doseerverpakkingen met alcohol 100% en alcohol 70% stonden niet boven een lekbak. 	<p>Safety Data Sheet (SDS) of Veiligheidsinformatieblad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontbreken van kennis bij betrokken medewerkers ten aanzien van het ontvangen van gevaarlijke stoffen.
<p>Medisch Microbiologisch Laboratorium</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onder de nooddouche stond elektrisch apparatuur 	<p>Centrale Sterilisatie Afdeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de neutralisatieruimte werden losse verpakkingen en in kartonnen dozen aangetroffen buiten de daarvoor beschikbare kast. • Deuren van de kast konden door de hoeveelheid verpakkingen niet gesloten worden. • Kast voldoet niet aan NEN2678 of NEN-EN-1447-1. • 1 flacon met Sekumatic Oxivario (UN2014, waterstofperoxide, 5.1 (8), II) werd liggend aangetroffen. • In de scoopruijme stond een open kar met een losse plastic bak (lekbak). In de plastic bak stonden verpakkingen welke niet aangemerkt konden worden als leeg, ongereinigd. • In de kast van scoopruijme werden diverse verpakkingen liggend aangetroffen.
	<p>Medische Techniek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jerrycan, vermoedelijk gevuld met UN1170, ethanol, oplossing, 3 of Alcohol Absolutus 99%, gebruikersdatum verlopen (2007). • Flacon met tekst "Alcohol" zonder verdere informatie.

Bijlage II Milieuthermometer

Verbeterpunten geconstateerd tijdens de audit van de Milieuthermometer Zorg locatie Oost, 7 november 2018

Energiebesparingsplan

Het nieuwe hoofd Technische Dienst dient commentaar te geven op het huidige energiebesparingsplan, wat is opgesteld door zijn voorganger. Hij moet aangeven in hoeverre hij dit plan ondersteund en wenst uit te voeren in de komende jaren.

Inkoop

De lijst van geplande aanbestedingen voor 2019 dient nagezonden worden.

Gevaarlijke stoffen

Het concept beleidsplan Gevaarlijke stoffen dient nagezonden te worden.

Bijlage III Energie- en waterverbruik

Tabel 1 Verbruik en kosten gas, elektriciteit en water per locatie vanaf 2012

Locatie Oost	2012 X 1.000	2013 X 1.000	2014 X 1.000	2015 X 1.000	2016 X 1.000	2017 X 1.000	2018 X 1.000	2018 t.o.v. 2017 procenten
Gas + warmte m ³	2.051	2.326	1.729 ^①	1.809	1.729	1.800	1.866	+3,7%
Elektra kWh	14.363	15.294	15.065	15.030	14.947	15.371	15.312	-0,3%
Water m ³	67,5	73,7	74,9	71,3	73,4	81,3	78,0	-4,0%
Kosten (euro) X 1.000	2.425	2.487	2.499	2.238	1.997	1.833	1.886	+2,9%

Locatie West	2012 X 1.000	2013 X 1.000	2014 X 1.000	2015 X 1.000	2016 X 1.000	2017 X 1.000	2018 X 1.000	2018 t.o.v. 2017 procenten
Gas m ³ waarvan gas WKK	2.170 1.038	3.171 1.387	3.514 1.114	2.252 640	3.209 1.639	3.444 2.505	2.085 445 ^③	-39,5%
Elektra kWh waarvan elektra WKK ^②	10.572 3.334	11.145 5.120	11.277 4.685	10.259 2.675	11.856 6.428	9.054 3.865	9.973 1.745 ^③	+10,1%
Water m ³	66,0	64,6	69,2	72,0	82,8	94,1	64,9	-31%
Kosten (euro) X 1.000	1.914	?	?	1.864	1.740	1.512	1.615	+6,8%

Bron: OLVG data, Enpron, Eneco, Delta en Waternet

① In 2014 is de warmte kracht koppeling (WKK) Oost ontmanteld.

② De elektra opgewekt door de WKK wordt door locatie West gebruikt.

③ In april 2019 is de WKK West is ontmanteld.

Tabel 2 Verbruik en kosten gas, elektriciteit en water per locatie in 2018

Locatie	Energie GJ	Gas (m ³)	Elektra Groen (kWh)	Water (m ³)
Oost	114.197	1.866.290	15.312.155	78.005
West waarvan WKK	101.884	2.084.719 444.936	9.972.800 1.745.329	64.918
Totaal		3.951.009	25.284.955	142.923
Kosten Oost in €		415.793	1.415.847	54.074
Kosten West in €		654.842	884.653	74.777
Totale kosten €		1.070.635	2.300.500	128.851

Bron: OLVG data, Enpron, Eneco en Waternet

Energiebesparende maatregelen genomen in 2018 op locatie Oost

- de EPBD keuring
- stoomketels opnieuw en beter ingeregeld
- onderhoud aan alle stoom- en cv leidingen en appendages
- onderzoek opgestart naar alternatieve opwekking warm tapwater om cv temperatuur in zomer te kunnen verlagen.

Energiebesparende maatregelen genomen in 2018 op locatie West

In 2018 zijn geen energiebesparende maatregelen uitgevoerd. Wel zijn investeringsvragen goedgekeurd voor het uitvoeren van een aantal maatregelen in 2019:

- Vervanging van alle verlichting voor LED
- Vervanging van koelverdeler van gekoeld water
- Vervanging 17 condenspotten
- Uitvoering EPBD keuring

Bijlage IV Afval

Afgevoerd afval van locatie Oost

Afvalstroom	Omvang (in 1000 kg)							Verandering in %
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	t.o.v. 2017
restafval	632	625	620	642,3	622,8	582,5	583,8	+0,2%
papier	81,6	57,8	54,9	53,8	46,2	36,1	26,3	-27,1%
karton	88,5	75,9	81,6	87,7	79,4	74,8	68,7	-8,2%
glas	3,6	9,3	7,3	6,4	4,3	3,3	1,6	-51,5%
plastic	6,5	19,9	25,3	31,5	33,0	21,8	24,5	+12,4%
grof afval	48,5	39,6	42,4	42,8	40,5	36,4	20,6	-43,4%
• grof bedrijfsafval	15,9	20,9	27,0	22,7	22,2	20,1	13,5	-32,8
• wit- en bruingoed	11,2	?	?	?	0,3	0,2	0,2	0
• metalen	6,1	6,6	6,3	7,3	6,4	5,9	5,7	-3,45
• hout	15,3	12,2	9,0	12,8	11,6	10,2	1,2	-88,2%
swill ¹³	37,4	24,6	24,3	27,3	30,4	24,7	29,5	+19,4%
frituurvet		2,6	4,1	4,6	2,9	2,6	1,0	-61,5%
SZA	109,4	107,2	105,0	110	103,7	99,1	104,7	+5,7%
medicijnen	1,2	1,5	1,7	2,4	3,0	2,8	2,6	-7,1%
gevaarlijk afval	17,7	20,3	14,1	14,7	20,7	22,2	12,1	-45,5%
• gasontladings-lampen	0,56	0,7	?	?	?	?	?	
• afgewerkte olie	0,42	0,04	0,01	0,06	0,03	0,06	?	
• batterijen en accu's	0,85	0,7	0,85	0,56	0,61	0,40	0,4	0
• vloeibaar laboratoriumafval	14,9	17,7	12,1	16,0	18,5	20,9	10,7	-48,8%
• overig	0,98	1,2	1,1	1,5	1,6	1,2	1,0	-16,7%
Omvang totaal	1.026,1	983,8	981,5	1.026,8	986,9	906,6	908,1	-0,2%
kosten totaal (euro) x 1.000	224,3	177,8	169,8	191,6	183,8	170,4	170,9	+0,3%

Bron: Wasteportal Renewi

Note: Lampen worden afgevoerd via wecycle.nl.

Toelichting:

- In bovenstaande tabel vertoont een aantal afvalstromen een zeer afwijkend beeld ten opzichte van de vorige jaren. Renewi heeft aangegeven dat zij in het najaar van 2018 zijn overgegaan op een nieuw registratiesysteem welke nog mankementen vertoont. Hierdoor is de registratie niet op orde. De cijfers waar OLVG vraagtekens bij zet, zijn in oranje aangegeven.
- Het papierverbruik daalt, zie ook grafiek 17 op pagina 21. Een logisch gevolg is dat ook de hoeveelheid papierafval afneemt.

¹³ Swill: voedselresten

Afgevoerd afval van locatie West

Afvalstroom	Omvang (in 1.000 kg)						Verandering in %
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	t.o.v. 2017
Restafval	499,3	498,9	525,6	493,4	507,3	508,1	+0,2%
Papier/karton	102,0	99,4	74,9	91,4	109,2	81,8	-25,1%
Glas				0,06	0,4	0,2	-50%
Grof afval	?	15,9	7,4	9,9	13,2	14,6	+10,6%
Swill	23,2	22,0	21,5	21,4	21,6	16,3	-24,5%
Frituurvet		1,1	1,6	2,0		2,8	
SZA	44,3	59,4	60,8	56,5	61,4	63,3	+3,1%
Gevaarlijk afval	1,6	2,2	1,2	1,2	1,8	0,3	-83,3%
• <i>oplosmiddelen</i>	1,3	1,6	0,7	0,8	0,8	0,01	
• <i>batterijen + accu's</i>	0,05	0,3	0,06	0,05	0,07	?	
• <i>vloeibaar laboratoriumafval</i>	0,3	0,2	0,4	0,3	0,5	0,2	-60%
• <i>zuren</i>				0,1	0,4	?	
• <i>TL lampen</i>	?	0,04	?	?	?	?	
• <i>overig</i>	?	0,06	?	?	0,07	0,05	-28,6%
Omvang totaal	691,7	697,7	691,4	675,9	714,9	684,6	-4,2%-
Kosten totaal (euro)	121,8	128,9	141,7	132,5	144,4	143,6	0,6%

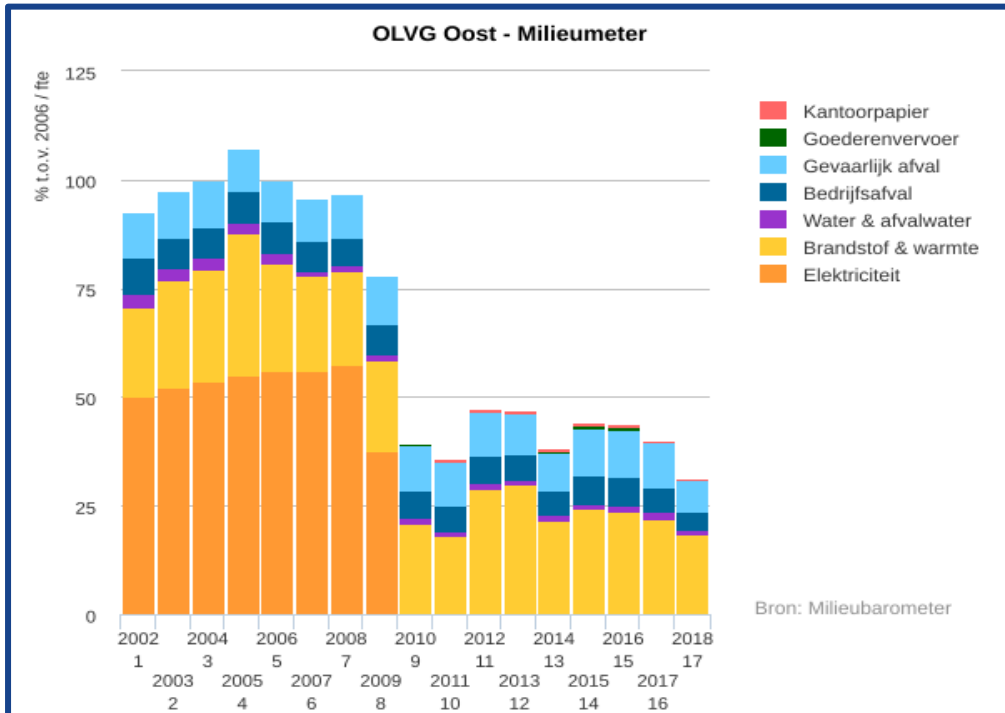
Bron: Wasteportal Renewi

Toelichting:

- In bovenstaande tabel vertoont een tweetal afvalstromen een zeer afwijkend beeld ten opzichte van de vorige jaren. Renewi heeft aangegeven dat zij in het najaar van 2018 zijn overgegaan op een nieuw registratiesysteem welke nog mankementen vertoont. Hierdoor is de registratie niet op orde.
De cijfers waar OLVG vraagtekens bij zet, zijn in oranje aangegeven.
- Twee analysemethodes op het Klinisch Lab zijn verhuisd naar locatie Oost. Hierdoor is de hoeveelheid labafval vermindert.

Bijlage V Milieubarometer

Milieubelasting per fte, locatie Oost

Milieubelasting per fte, locatie West

